

PATVIRTINTA

Vilniaus Simono Stanevičiaus progimnazijos direktoriaus 2025 m.
spalio 10 d. įsakymu Nr. V-154

VILNIAUS SIMONO STANEVIČIAUS PROGIMNAZIJOS SMURTO BEI PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus Simono Stanevičiaus progimnazijos smurto bei patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas perengtas vadovaujantis Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 patvirtintomis „Smurto prevencijos įgyvendinimo mokykloje rekomendacijomis“, Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

2. Vilniaus Simono Stanevičiaus progimnazijos smurto bei patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos, patyčių apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi visiems bendruomenės nariams.

3. Tvarkos aprašas nustato smurto bei patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, progimnazijos, šeimos lygmeniu mokykloje.

4. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

4.1.1. **Žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

4.1.2. **Fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dušinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

4.1.3. **Socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

4.1.4. **Elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

4.2. **Smurtas** – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, moralinę, materialinę ar kt. žalą.

4.2.1. **Smurtas prieš vaiką** – veikimu ar neveikimu vaikui daromas tiesioginis ar netiesioginis tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis poveikis, garbės ir orumo nepaisymas ar nepriežiūra, dėl kurių vaikas patiria žalą ar pavojų gyvybei, sveikatai, raidai:

4.2.3. **Fizinis smurtas** – tiesioginiai ar netiesioginiai tyčiniai fiziniai veiksmai prieš vaiką, taip pat fizinės bausmės, sukeliantys vaikui skausmą, darantys žalą arba keliantys pavojų jo gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

4.2.4. **Psichologinis smurtas** – nuolatinis vaiko teisės į individualumą pažeidinėjimas, vaiko žeminimas, patyčios, gąsdinimas, būtinos vaiko raidai veiklos trikdyimas, asocialaus elgesio skatinimas ar kitokia nefizinio kontakto elgsena, darantys žalą arba keliantys pavojų vaiko gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

4.2.5. **Psichologinis smurtas** – nuolatinis vaiko teisės į individualumą pažeidinėjimas, vaiko žeminimas, patyčios, gąsdinimas, būtinos vaiko raidai veiklos trikdyimas, asocialaus elgesio skatinimas ar kitokia nefizinio kontakto elgsena, darantys žalą arba keliantys pavojų vaiko gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

4.2.6. **Nepriežiūra** – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis vaikui būtinų fizinių, emocinių ir socialinių poreikių netenkinimas ar aplaidus tenkinimas, darantys žalą ar keliantys pavojų vaiko gyvybei, fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.

4.3. **smurtą ir/ar patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi ar prieš jį smurtaujama;

4.4. **besityčiojantysis/smurtautojas** – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar smurtą, ir/ar prisidedantis prie jų;

4.5. **smurtą ir/ar patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ir/ar smurtauja mokinys (-iai);

4.6. **smurto ir/ar patyčių stebėtojas** – vaikas, matantis ar žinantis apie smurtą ir/ar patyčias;

4.7. **Progimnazijos bendruomenės narys** – vaikas, tėvas (globėjas, rūpintojas), administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas progimnazijos darbuotojas.

4.8. **smurto ir/ar patyčių prevencija** – veikla, skirta smurto ir/ar patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

4.9. **smurto ir/ar patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems smurto ir/ar patyčių dalyviams (patiriantiems, smurtaujantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

4.10. **smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena** – smurto ir patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas

4.11. **veiksmų planas** - planavimo elementas, įvykdyti veiksams. Veiksmų planas nustato veiksmų etapiškumą, prioritetus bei reikalingus resursus tikslui įgyvendinti.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. kiekvienas progimnazijos bendruomenės narys pastebėjęs į smurtą bei patyčias privalo reaguoti nepriklausomai nuo jo turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ir kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas progimnazijos bendruomenės narys pastebėjęs smurtą ir/ar patyčias ir/ar sužinojęs apie jį turi reaguoti ir jį stabdyti;

5.3. kiekvienas progimnazijos bendruomenės narys turi imtis veiksmų visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančių apie smurtą ir/ar patyčias amžiaus ir pareigų, nepriklausomai nuo besityčiojančių ar patiriančių smurtą ir/ar patyčias amžiaus ir pareigų;

5.4. progimnazijos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su progimnazijos smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos aprašu pasirašytinai. Mokiniai supažindinami klasių valandėlėse, jų tėvai – klasių susirinkimuose, pedagogai – mokytojų tarybos posėdžiuose, kiti darbuotojai – susirinkimuose.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA IR INTERVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

6. Smurto ir/ar patyčių stebėseną, prevenciją ir intervenciją yra svarbi progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi progimnazijos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o jos vykdymo procese dalyvauja visi progimnazijos bendruomenės nariai.

7. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos Tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip 3 atsakingi asmenys, kuriuos paskiria ir patvirtina Progimnazijos direktorius, kurie kasmet:

7.1. inicijuoja ir organizuoja anoniminę mokinių apklausą apie smurtą ir/ar patyčias bei apibendrina apklausos rezultatus;

7.2. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir/ar patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių bei smurto prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

7.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

7.4. teikia siūlymus progimnazijos vadovui dėl smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, progimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje bei kitais klausimais;

7.5. atlieka kitus progimnazijos Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

8. Klasių vadovai kasmet apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir/ar patyčias savo klasėse, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis,

klasės valandėlių metu kalbasi apie patyčias ir jų sprendimo būdus, o tėvų susirinkimuose aptaria klasės mikroklimatą.

9. Smurto ir patyčių prevencija progimnazijoje įgyvendinama per socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą. Priešmokyklinio ugdymo mokiniams vykdoma socialinio emocinio ugdymo programa „ZIPIO DRAUGAI“, 1-4 klasėse vykdoma socialinių ir emocinių kompetencijų programa „LAIKAS KARTU“, 5-8klasių mokiniams vykdoma LIONS QUEST programa „Paauglystės kryžkelės“.

10. Progimnazijoje veikia anoniminė smurto ir patyčių dėžutė, kur galima pranešti apie patiriamą smurtą ir patyčias.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

11. **Bet kuris Progimnazijos bendruomenės narys** įtaręs ar pastebėjęs smurto ir/ar patyčių atvejus laikosi progimnazijos reagavimo į patyčias ir/ar smurtą algoritmo (Priedas Nr.1):

11.1. nedelsdamas įsikiša ir nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. išsiaiškina situaciją ir surenka preliminarą informaciją apie smurtaujančią ir/ar besityčiojančią bei nukentėjusią asmenų tapatybes (vardas, pavardė, klasė, dalyvių skaičius ir kitus svarbius faktus); informuoja klasės vadovą;

11.3. primena asmeniui, kuris smurtauja ir/ar tyčiojasi, progimnazijos nuostatas ir mokinių elgesio taisykles;

11.4. esant grėsmei mokinio ar mokyklos bendruomenės nario sveikatai ar gyvybei, nedelsiant kreipiasi pagalbos į kitus mokyklos darbuotojus galinčius tuo metu suteikti pagalbą ir/ar institucijas (pvz. policiją, greitąją pagalbą ir kt.);

11.5. įtardamas apie mokinio patiriamą smurtą šeimoje (fizinis, emocinis smurtas, nepriežiūra) ar gavęs informaciją apie patirtą smurtą, informuoja mokyklos socialinį pedagogą;

12. **Mokinys** patyręs arba pastebėjęs smurtą ir/ar patyčias:

12.1. nedelsdamas praneša klasės vadovui, jam nesant progimnazijoje - socialiniam pedagogui ar bet kuriam kitam bendruomenės nariui, arba įdiegtoje elektroninėje „Patyčių dėžutėje“

13. **Tėvai (globėjai, rūpintojai)** sužinoję arba pastebėję apie smurto ir/ar patyčių atvejį mokykloje ar jos teritorijoje:

13.1. nedelsdami žodžiu ir/ar raštu informuoja klasės vadovą;

13.2. gavę informaciją apie smurtą ir/ar patyčias, susijusią su jo vaiku, kviečiami atvyksta į progimnaziją ir dalyvauja aiškinantis smurto ir/ar patyčių atvejus (pokalbiai su klasės vadovu, švietimo pagalbos specialistais arba V GK posėdžiai);

14. **Klasės vadovas** gavęs informaciją apie įtariamą ar įvykusias patyčias ir/ar smurtą:

14.1. nedelsdamas išsiaiškina situaciją; nustato, ar tai smurto ar patyčių atvejis

14.2. organizuoja individualius pokalbius su mokiniais ir jų tėvais bei surenka mokinių rašytinius paaiškinimus (Priedas Nr.3), vykdo stebėseną, bendradarbiauja su progimnazijos socialiniu pedagogu, psichologu.

14.3. Pastebėjęs, kad smurtas/patyčios kartojasi, užpildo pranešimo formą apie smurtą/patyčias (priedas Nr.2) ir perduoda socialiniam pedagogui.

15. Socialinis pedagogas:

15.1. įvertina socialinės pedagoginės pagalbos poreikį ir individualiai dirba su nukentėjusiu, skriaudėju, stebėtojais;

15.2. pagal poreikį suteikia metodinę pagalbą nukentėjusio mokinio ir skriaudėjo tėvams (globėjams), mokytojams;

15.3. suteikia informaciją mokiniams patyčių prevencijos klausimais;

15.4. gautą užpildytą formą (Priedas Nr.2) registruoja patyčių žurnale;

15.5. teikia informaciją Vaiko gerovės komisijai ir esant poreikiui inicijuoja posėdį (toliau – V GK)

16. Psichologas:

16.1. įvertina situacijos sudėtingumą ir suteikia emocinę pagalbą nukentėjusiems;

16.2. teikia metodines rekomendacijas įvykio dalyvių vaikams tėvams (globėjams), klasės vadovams, mokytojams.

17. Vaiko gerovės komisija:

17.1. įvertina esamą ir turimą informaciją, esant poreikiui organizuoja posėdį;

17.2. numato pagalbos veiksmų planą, supažindina su šiuo planu smurtą ir/ar patyčias patyrusį ar besityčiojusį mokinį bei dalyvavusių mokinių tėvus (globėjus); supažindina su šio plano nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus);

17.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui;

17.4. informuoja progimnazijos direktorių apie esamą situaciją.

18. Progimnazijos administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo reagavimo įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą veiksmai:

18.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

18.2. įvertina grėsmę vaikui, jo sveikatai ir, esant poreikiui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar progimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policiją, greitoji pagalba);

18.3. surenka informaciją apie besityčiojančio tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

18.4. informuoja klasės vadovą apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją).;

18.5. turi teisę apie patyčias elektronines patyčias pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai pateikdamas pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt (<https://svarusinternetas.lt/pranesk/1>)

18.6. **Mokiniui** pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti progimnazijos direktorių, kuris imasi progimnazijos tvarkos apraše ar kituose progimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

18.7. **Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui** pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti progimnazijos direktorių, kuris imasi progimnazijos tvarkos apraše ar kituose progimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų. Mokinys apie suaugusiojo žmogaus patyčias progimnazijoje praneša progimnazijos socialiniam pedagogui, administracijai ir apie tai informuoja savo tėvus/ globėjus, kuriems rekomenduojama raštu kreiptis į administraciją.

18.8. **Progimnazijos direktorius**, sužinojęs apie progimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba progimnazijos darbuotojo tyčiojimasi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Progimnazijos tvarkos apraše.

18.9. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius progimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

19. **Progimnazijos direktorius**, įvertinęs gautą informaciją esant poreikiui informuoja suinteresuotas institucijas apie įvykusį smurto ar patyčių atvejį; vadovaujantis progimnazijos darbo tvarkos taisyklėmis skiria drausmines nuobaudas.

20. Esant rimtesniam smurto atvejui, Progimnazijos vadovas (arba jo įgaliotas asmuo) nedelsdamas informuoja savivaldybės administracijos Švietimo skyrių, pateikdamas pirminę informaciją apie įvykio pobūdį (smurtas Progimnazijoje, smurtas artimoje aplinkoje, įvykio data ir laikas (val.), aplinkybes (vietą, jei ji žinoma), Progimnazijos atliktus ir/ar planuojamus atlikti veiksmus. Pranešimą privaloma pateikti **ne vėliau kaip kitą darbo dieną**;

21. Progimnazijos bendruomenės narys nutylėjęs apie smurto ir/ar patyčių atvejį atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

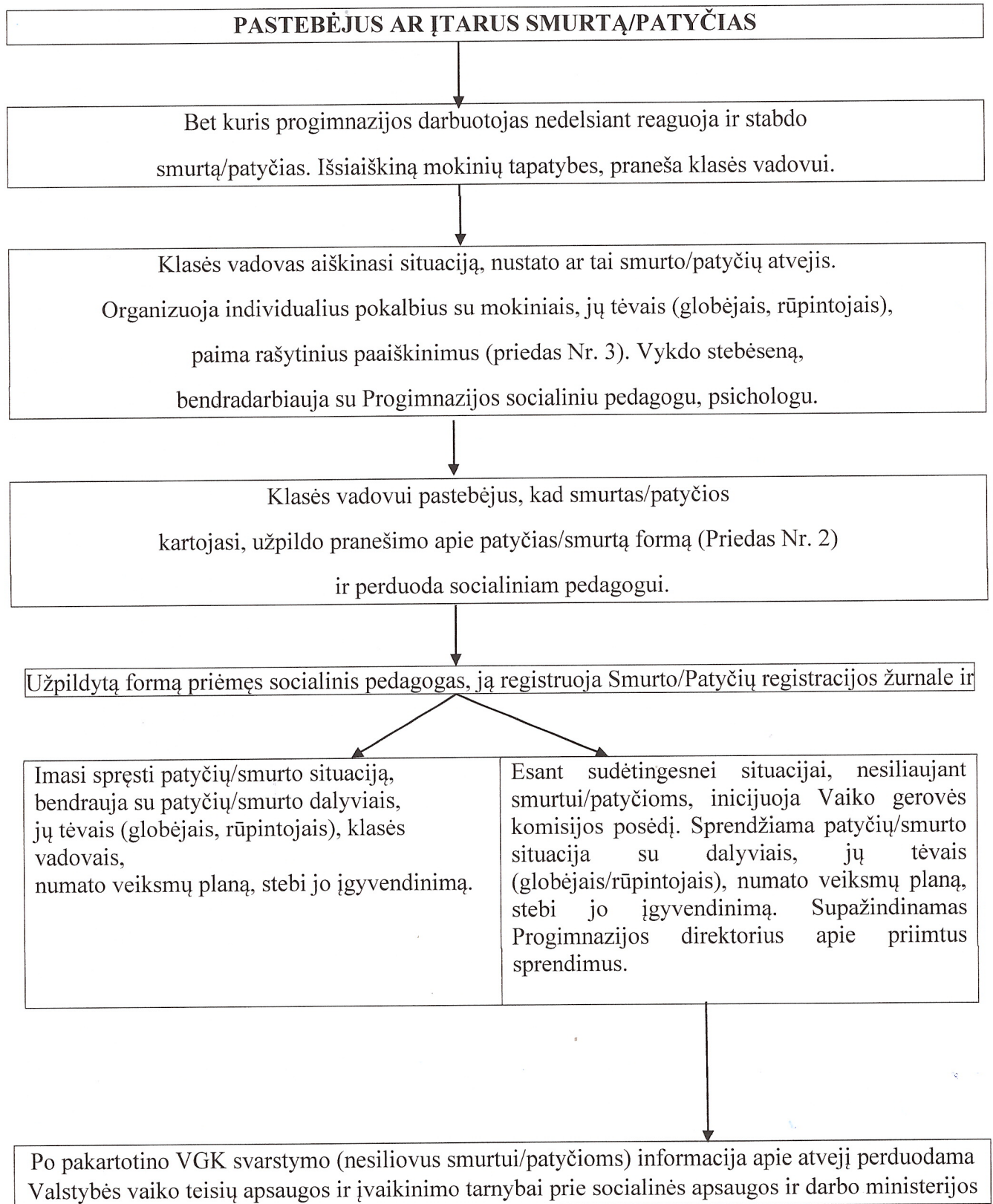
22. Smurto ir/ar patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama pagalbos mokiniui specialistų ar pedagogų pagalba. Tais atvejais, kai yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama specialistų ar pedagogų pagalba ar netikslinga ją teikti mokykloje, vaiko gerovės komisija rekomenduoja kreiptis į kitas pagalbą teikiančias institucijas.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

24. Tvarkos aprašas skelbiamas mokyklos internetinėje svetainėje.

VILNIAUS SIMONO STANEVIČIAUS PROGIMNAZIJA
REAGAVIMO Į SMURTĄ IR PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

**VILNIAUS SIMONO STANEVIČIAUS PROGIMNAZIJA
PRANEŠIMAS APIE SMURTĄ/PATYČIAS**

Nr. _____
Pranešimo data _____ Patyčių registracijos žurnale

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias/smurtą:	
Kada įvyko patyčios/smurtas (data, val.):	
Kur įvyko patyčios/smurtas:	
Kam pranešta apie patyčias/smurtas:	
Kokia patyčių/smurto forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, užimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.; ☐ Fizinės: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.; ☐ Socialinės: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.; ☐ Elektroninės: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant suteršti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.; ☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti)	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Asmens (-ų), patyrusio patyčias/smurtą, vardas, pavardė (jei mokinys, nurodoma ir klasė)	
Asmens(-ų), kuris (-ie) tyčiojosi/smurtavo, vardas, pavardė (jei mokinys, nurodoma ir klasė)	
Asmens (-ų), stebėjusio (-ių) patyčias/smurtą, vardas, pavardė (jei mokinys, nurodoma ir klasė)	

Išsamesnė informacija apie įvyki (trumpas aprašymas):

--

Preliminarus veiksmų planas:

--

Vilniaus Simono Stanevičiaus
progimnazijos smurto bei patyčių
prevencijos ir intervencijos vykdymo
tvarkos aprašo Priedas Nr. 3

(Vardas, pavardė)

(Klasè)

Vilniaus Simono Stanevičiaus progimnazijos direktoriui

PAAIŠKINIMAS

(Data)

[illegible]

(Vardas, pavardė, parašas)